

Ta cøliakeren på alvor!

Man tror at én av 250 har cøliaki i Norge. Det vil si i underkant av 20 000 mennesker. Det er mange uoppdagede cøliakere blant oss. Og diagnosen kan komme sent i livet, til tross for at sykdommen ofte er medfødt. Cøliaki karakteriseres som en bagatell i forhold til mange andre sykdommer, og mange leger – og tannleger – har lite kunnskap om sykdommens symptomer og virkninger. – Våre medlemmer, som ofte har krav på trygderefusjon for tannbehandling, møter altfor ofte avvisning fra tannlegen, sier daglig leder i Norsk Cøliakiforening (NCF), Tone Wold.

– De klassiske symptomene på sykdommen cøliaki er magetrøbbel som ikke går over, det være seg diaré eller forstoppelse. Og den ubehandlede cøliaker fremstår som blek og pjuskete, trøtt og uopplagt og med et system som går på trekvart maskin. Årsaken er at tarmtottene er skadet eller ødelagt, og dermed ikke klarer å suge opp næring. Behandlingen handler ganske enkelt om en livslang glutenfri diett. Ikke det at det er så såre enkelt bestendig. Men da holder man seg frisk, forteller Tone Wold.

– Hvilken virkning har sykdommen på tennene?

– Ubehandlet cøliaki kan ha innvirkning på tannhelsen, men behøver ikke ha det, forteller Wold.

– Dette er blant annet beskrevet i Per Rasmussens fagartikkel «Cøliaki og oral helse» s. 804, i Tidende nr. 15, 2001, der han også sier at «Tannlegene må ha kjennskap til at cøliakipasienter kan søke trygdekontoret om støtte til behandling av de tannskader som beviselig har sin årsak i sykdommen.»

– Jeg er veldig glad for akkurat den artikkelen i tannlegenes eget blad. Mine medlemmer ringer og spør og jeg

Tone Wold er leder i Norsk Cøliakiforening. Hun ber tannlegene om ikke å avvise cøliakere uten at det er blitt utredet hvorvidt deres tannbehandlingsbehov kan skyldes cøliaki, som gjør at pasienten kan ha rett til trygderefusjon.

viser til Tidende, som de igjen kan referere til overfor sin tannlege, forteller Tone Wold.

Hun får ukentlig henvendelser og spørsmål om cøliaki og tannhelse generelt.

– Litt for ofte hører jeg om medlemmer som er blitt avfeid av tannleger, som sier at det pasienten antyder om en mulig sammenheng mellom cøliaki og dårlig tannhelse er bare tull. Selv

om det heller ikke er mangel på historier om tannleger som er godt orientert og som har hjulpet pasientene til trygderefusjon. Av og til er også sykdommen blitt avdekket ved at tannlegen har vært årvåken og vært den første til å sette i gang prosessen med å få stadfestet diagnosen cøliaki.

Lederen i Oslo og Akershus Fylkeslag av NCF, Anniken Giske (28), er en av dem som antagelig har hatt sykdommen siden hun ble født, og vært plaget siden hun ble introdusert for gluten, men som først fikk diagnosen sommeren 2000. Hun har opp gjennom årene hatt behov for uvanlig mye tannbehandling, og har siden hun fikk diagnosen vært hos tre ulike tannleger.

– De har alle uttrykt manglende kjennskap til at det er noen som helst sammenheng mellom cøliaki og tannhelse og har ikke vært villige til å bistå med søknad om trygderefusjon. I stedet er jeg blitt mistenkt for å ha utøvd dårlig munnhygiene, forteller Giske, som etter hvert søkte trygdekontoret om refusjon på eget initiativ. Den søknaden er avvist i første omgang. Nå venter hun på en avgjørelse i klagesaken.

– Det gjelder å sette seg godt inn i regelverket om refusjon ved kronisk sykdom, sier Giske, som ikke har tenkt å gi seg verken i første eller annen omgang.

Det har tidligere vist seg at det kan lønne seg å ikke gi seg så lett. Det kjenner Tone Wold flere eksempler på. Og det hjelper betraktelig hvis tannlegen tar cøliakeren på alvor og anerkjenner sammenhengen mellom sykdommen og tannhelseproblemene, der den er påviselig. Det er det Norsk Cøliakiforening ber om. Verken mer eller mindre.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi